

Mustafa KAYA
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA,

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan BAYRAKTAR tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasanın 98, İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince arz ederim.

Mustafa KAYA

İstanbul Milletvekili

Ülkemizde son dönemde İliç, Kaz Dağları, Bergama ve benzeri pek çok yerde madenlerin yanlış işletilmesi ve çevre şartları gözetilmeden iş ve işlemler yapılması sebebiyle çevresel facialar gerçekleşmiştir. İliç'te toprak yığını altında kalarak 9 işçi kardeşimizin hayatını kaybetmiş olması da maalesef hepimizi derinden etkilemiştir. Ülkemizin yeraltı zenginliklerinin ekonomiye kazandırılması tabi ki önemlidir. Ancak çevre koşullarının dikkate alınmadığı, sosyal yaşamı olumsuz etkilemesi muhtemel ruhsatlandırmalar fayda değil zarar getirir. Asıl olan insandır. İnsanın maddi manevi ihtiyaçlarını merkeze almayan uygulamalar kısa vadede kazanç gibi görünse de uzun vadede çok büyük kayıpları beraberinde getirir.

Bu soru önergesinin konusu olan Kırşehir ilimizin merkezine çok yakın mesafede de ruhsatlandırılmış **“altın madeni”** saha ve inşaatları mevcuttur.

Bu madenler şehrin ve çevre köylerin temiz su kaynaklarını içeren Kervansaray Dağları ve Seyfe Gölü'nü etkileme mesafesindedir. Yöre halkının ve yerel yöneticilerin verdiği bilgilere göre bu madenlerin inşa sahaları kent merkezini besleyen su kuyuları ve arıtma tesislerine sadece 4 kilometre mesafededir.

ÇED verilerine göre inşa edilen ve Çimeli, Körpınar, Kızılcaköy ve Çuğun Köyleri sahasında yer alan madenin üretim için saatte 180 m³ su kullanacağı bilinmektedir. Bu

suyun ise bölgedeki su kaynakları dışında bir kaynaktan kullanılması teknik olarak mümkün değildir. Şehirde zaten bir kuraklık sorunu bulunmaktadır.

Yağış azlığı ve yer altı sularının azaldığı bir süreçte yaşayan Kırşehir’de böyle bir su kullanımının susuzluğu hızla artıracığı ise aşikardır.

Madenin sondaj çalışmaları sırasında çevre köylerin su kaynaklarının yönlerinin değiştiği, bazı köylerin susuz kaldığı ve hayvancılığı olumsuz yönde etkilendiği ise basına dahi yansımıştır. Hayvancılık Kırşehir’de çok önemlidir. Tarım alanlarının zarar görmesi, hem tarım üretimini hem de hayvancılığı olumsuz etkilemektedir. Bu madene 10 kilometre mesafede olan bir diğer maden inşaatı ise Boztepe ilçe merkezine çok yakın bir mesafede ve su kuyularına yalnız 4 kilometre uzaklıktadır. Ayrıca maden sahası Seyfe Gölü ile sınırdır ve 1. Derece sit bölgesindedir.

Mucur ilçe merkezi ve Seyfe Gölü’ne yakın bir mesafedeki bir diğer sondaj alanına ise ÇED muafiyeti tanınmıştır. Bozçal Dağı üzerindeki bir diğer maden ise Kaman ilçe, merkezini besleyen su kaynaklarına yakın bir konumdadır. Bölgenin toprak yapısı ve atık suların tahliyesinin yapılacağı alanlar düşünüldüğünde bölgede ciddi bir çevre sorununun kapıda olduğu, ciddi bir susuzluğun baş göstereceği ortadadır.

Benzer şekilde Akçakent ilçesinde de meşe ormanlarının yoğun olduğu bir bölgede maden ruhsatı verildiği iddiası mevcuttur.

Bu bilgiler ışığında;

- 1- Kırşehir’de kaç adet ruhsatlı maden sahası vardır? Bu sahaların faaliyet alanları nelerdir? Bu sahaların kaçı aktif olarak işletilmektedir?
- 2- Kırşehir’in son beş yıllık yağış oranları ve yer altı sularının durumu dikkate alındığında, iklim değişikliğinin de etkileri çerçevesinde önümüzdeki beş yılda bir susuzluk ve kuraklık senaryolarına dair bir çalışmanız var mıdır? Varsa sonuçları nelerdir?
- 3- Kırşehir’de faaliyette olan altın madenlerinde siyanür ve benzeri zehirli kimyasallar kullanılmakta mıdır? Kullanılmaktaysa bunların denetimi ve yer altı sularına karışmasının engellenmesi için bir çalışmanız mevcut mudur?
- 4- Çimeli, Körpınar, Kızılcaköy ve Çuğun Köyleri sahasında yer alan altın madeninin saatte kullanacağı 180 m³ su hangi kaynaktan sağlanacaktır? ÇED raporu bağlamında bu altın madeni yılda kaç ton su kullanacaktır? Kimyasal ayrıştırma yöntemiyle birlikte kullanılacak bu suyun atıkları ne olacaktır?
- 5- Bu yoğun su kullanımının Kırşehir’de susuzluk oluşturacağı, atık suların, yer altı sularını kirleteceği ve bir çevre felaketine kapı aralayacağı iddialarına karşı Bakanlığınızın görüşleri nedir? Bu konuda yeni bir ÇED süreci ya da denetim planlamakta mısınız?
- 6- Maden sahasının yakınından geçen Kılıçözü Çayı’na herhangi bir kimyasalın karışması durumunda bunun Kızılırmak’a döküleceği ve ne gibi sonuçlar ortaya çıkacağına dair bir çalışmanız olmuş mudur? ÇED sürecinde bu hususlar değerlendirilmiş midir? Değerlendirilmediyse neden değerlendirilmemiştir?
- 7- 2023 yılında Çimeli, Körpınar, Kızılcaköy ve Çuğun Köyleri sahasında yer alan altın madeninin sondaj çalışmaları sırasında çevre köylerin su temin ettikleri hatlara zarar verdikleri, yer altı su akışının yönünü değiştirdikleri ve bu bağlamda 10 bin civarında hayvanın susuz kaldığı bilinmektedir. Bu konuda Bakanlığınızın bir denetimi ve soruşturması olmuş mudur? Olduysa sonuçları nedir? Sorun giderilmiş midir? Bu yapılan sondajlar ÇED kapsamında mı yapılmıştır?
- 8- Boztepe ilçesi Karacaören Köyü mevkiinde bulunan demir ocağı projesinin dünyanın en önemli su kuşu bölgelerinden olan, 187 türe ait 25 binden fazla su kuşunun yaşadığı ve birinci derece doğal sit alanı olan Seyfe Gölü’ne sınır olması bölgedeki doğal yaşamı ve kuş popülasyonunu etkilemeyecek midir? ÇED süreçlerinde buranın özel durumu dikkate alınmış mıdır?
- 9- Seyfe Gölü’nün çevresinde 2015 yılından bu yana izin verilenden fazla sondaj yapıldığı, kimyasal maddeler kullanılarak altın ve gümüş arandığı iddiaları doğru mudur? Bu konuda bir soruşturma yürütülmüş müdür? Yürütüldüyse sonuçları ne olmuştur?

- 10- Seyfe Gölü'nün tabiat koruma alanının 11 bin hektardan 5 bin 501 hektara düşürülmesinin sebebi nedir?
- 11- Seyfe Gölü'nde son beş yılda su seviyesinde bir azalma gerçekleşmiş midir? Gerçekleştiyse sebepleri nelerdir?
- 12- Seyfe Gölü'nde bulunan kuş ve hayvan popülasyonunda son beş yılda bir azalma gerçekleşmiş midir? Gerçekleştiyse gerekçeleri nelerdir?
- 13- Seyfe Gölü'ndeki doğal yapıyı ve doğal yaşamı korumak için ne gibi çalışmalar yürütmektesiniz?
- 14- Mucur ilçe merkezine ve Seyfe Gölü'ne yakın mesafede bulunan Dağçiftliği Köyü madenindeki sondaj çalışmaları için ÇED istisnası tanındığı doğru mudur? Doğru ise bunun sebebi nedir? ÇED istisnası kapsamında yaşanacak bir doğal felaketin sorumlusu kim olacaktır? Konuyla alakalı bir soruşturma açmayı düşünmekte misiniz?
- 15- Saha ruhsatı Merkez Çayağzı Köyü üzerinden adlandırılan ve Bozçal Dağı üzerinde bulunan Altın Ocağı projesinin gerek bulunduğu arazinin toprak yapısı gerekse de su kaynakları yakınlığı sebebiyle büyük riskler barındırdığı düşünülmektedir. Madende yapılacak sondaj çalışmalarının doğal su depolarını bozacağı, su akış yönlerini değiştireceği ve ciddi su kesintilerine yol açacağına dair değerlendirmeler mevcuttur. Bu hususta Bakanlığınızın görüşü nedir?
- 16- Bakanlığınızın yapmış olduğu bir denetim veya yeni bir ÇED süreci olmuş mudur? Olduysa sonuçları nelerdir? Yaşanacak doğal sorunların engellenmesi için ne gibi tedbirler alınmaktadır?
- 17- Genel olarak Kırşehir çevresinde yoğunlaşan altın madenlerinin şehirde susuzluk yaratacağı, hayvancılığı ve tarımı etkileyeceği aynı zamanda Seyfe Gölü gibi tabiat varlıklarını ve doğal yaşamı bozacağı görüşlerine Bakanlığınızın yaklaşımı nedir? Bölgede yeni bir ÇED süreci yapılacak mıdır?
- 18- Başlamayan projeleri yeniden değerlendirmek ve yeni ÇED onayları verilmemesi gibi yaklaşımınız olacak mıdır?